

Wymagania edukacyjne po klasie III.

I. Edukacja polonistyczna

1. Osiągnięcia w zakresie słuchania:

- obdarza uwagą rówieśników i dorosłych
- słucha wypowiedzi nauczyciela, rówieśników i innych osób w różnych codziennych sytuacjach
- okazuje szacunek wypowiadającej się osobie
- wykonuje proste zadania według usłyszonej instrukcji, podawanej przez nauczyciela etapowo
- zadaje pytania w sytuacji braku zrozumienia słuchanej wypowiedzi
- słucha z uwagą tekstów czytanych przez nauczyciela
- słucha uważnie i z powagą wypowiedzi osób podczas uroczystości, koncertów, obchodów świąt narodowych i innych zdarzeń kulturalnych
- słucha tekstów interpretowanych artystycznie
- przejawia w powyższych wydarzeniach zachowanie adekwatne do sytuacji
- słucha wypowiedzi innych i najczęściej czeka na swoją kolej, aby się wypowiedzieć
- potrafi na ogół panować nad chęcią nagłego wypowiedzania się, szczególnie w momencie wykazywania tej potrzeby przez drugą osobę.

2. Osiągnięcia w zakresie mówienia:

- mówi na tematy związane z życiem rodzinnym, szkolnym oraz inspirowane literaturą
- wypowiada się, stosując adekwatne do sytuacji wybrane techniki języka mówionego: pauzy, zmianę intonacji
- formułuje pytania, dotyczące sytuacji zadaniowych, wypowiedzi ustnych nauczyciela, uczniów lub innych osób z otoczenia
- wypowiada się w formie uporządkowanej i rozwiniętej na tematy związane z przeżyciami, zadaniem, sytuacjami szkolnymi, lekturą, wydarzeniami kulturalnymi
- porządkuje swoją wypowiedź, poprawia w niej błędy
- opowiada treść historyjek obrazkowych, dostrzegając związki przyczynowo-skutkowe
- wypowiada się na temat ilustracji
- opowiada treść historyjek obrazkowych – systematycznie wzbogaca słownictwo czynne
- odpowiada na pytania dotyczące przeczytanych tekstów, ilustracji
- omawia treść przeczytanych tekstów i obejrzanych ilustracji
- nadaje znaczenie i tytuł obrazom i fragmentom tekstów
- składa ustne sprawozdanie z wykonanej pracy
- recytuje z pamięci krótkie rymowanki, wiersze, piosenki
- dobiera stosowną formę komunikacji werbalnej i własnego zachowania, wyrażając szacunek i empatię do rozmówcy
- dostosowuje ton głosu do sytuacji, np. nie mówi zbyt głośno
- nazywa czynności, sytuacje, doświadczenia
- wykonuje eksperymenty językowe, nadaje znaczenie czynnościom i doświadczeniom, tworząc charakterystyczne dla siebie formy wypowiedzi
- nadaje znaczenie czynnościom i doświadczeniom, tworząc charakterystyczne dla siebie formy wypowiedzi
- uczestniczy w zabawie teatralnej
- ilustruje mimiką, gestem i ruchem zachowania bohatera literackiego lub wymyślonego
- rozumie umowne znaczenie rekwizytu i umie posłużyć się nim w odgrywanej scenie.

3. Osiągnięcia w zakresie czytania

- odczytuje uproszczone rysunki, piktogramy, znaki informacyjne, napisy
- porządkuje we właściwej kolejności ilustracje historyjek obrazkowych
- uzupełnia brakującą ilustrację historyjki obrazkowej
- czyta poprawnie na głos teksty zbudowane z wyrazów opracowanych w czasie zajęć, dotyczące rzeczywistych doświadczeń dzieci i ich oczekiwań poznawczych
- czyta poprawnie na głos teksty zbudowane z nowych wyrazów
- czyta i rozumie krótkie teksty informacyjne
- czyta w skupieniu po cichu i rozumie teksty drukowane
- czyta w skupieniu po cichu teksty zapisane samodzielnie w zeszycie
- wyodrębnia postacie i zdarzenia w tekstach do nauki czytania i krótkich tekstach literackich
- ustala kolejność zdarzeń i ich wzajemną zależność
- odróżnia zdarzenia istotne od mniej istotnych
- odróżnia postacie główne i drugorzędne– wskazuje cechy i ocenia bohaterów
- uzasadnia ocenę bohaterów
- określa nastrój w przeczytanym utworze– wskazuje wydarzenie zmieniające postępowanie bohatera
- odróżnia elementy świata fikcji od realnej rzeczywistości, byty rzeczywiste od medialnych, byty realistyczne od fikcyjnych
- wyszukuje w tekstach fragmenty będące odpowiedzią na sformułowane przez nauczyciela pytanie
- wyszukuje w tekstach fragmenty określone przez nauczyciela
- wyszukuje w tekstach fragmenty według niego najpiękniejsze, najważniejsze, trudne do zrozumienia
- wyróżnia w czytanych utworach literackich zdania opisujące bohatera (człowieka lub zwierzę)
- eksperymentuje, przekształca tekst, układa opowiadanie twórcze, np. dalsze losy bohatera– komponuje początek i zakończenie tekstu na podstawie ilustracji lub przeczytanego fragmentu utworu
- wyróżnia w czytanych utworach literackich dialog, opowiadanie, opis
- czyta książki wskazane przez nauczyciela
- czyta książki samodzielnie wybrane

4. Osiągnięcia w zakresie pisania:

- dba o estetykę i poprawność graficzną odręcznego pisma
- pisze czytelnie i płynnie zdania i tekst ciągły– rozmieszcza poprawnie tekst ciągły na stronie zeszytu
- pisze w jednej linii
- przepisuje zdania i tekst ciągły
- przestrzega poprawności ortograficznej w wyrazach poznanych i opracowanych podczas zajęć
- pisze z pamięci wyrazy i zdania
- pisze ze słuchu wyrazy i zdania
- stosuje poprawnie znaki interpunkcyjne na końcu zdania i przecinki przy wyliczaniu
- zapisuje poznane i najczęściej stosowane skróty, w tym skróty matematyczne
- porządkuje i zapisuje wyrazy w kolejności alfabetycznej według pierwszej i drugiej litery
- zapisuje poprawnie liczebniki oraz wybrane, poznane w trakcie zajęć pojęcia dotyczące dyscyplin naukowych
- pisze wielką literą imiona, nazwiska, nazwy miast, rzek, ulic, nazwy geograficzne, tytuły utworów i książek
- pisze samodzielnie kilka zdań na podany temat
- pisze notatkę, życzenia, ogłoszenie, zaproszenie, podziękowanie, list

- zapisuje wielką literą adres nadawcy i odbiorcy listu
- pisze krótkie teksty, wykorzystując aplikacje komputerowe
- układa i zapisuje zdarzenia we właściwej kolejności
- układa i zapisuje plan wypowiedzi
- układa i pisze opis przedmiotu, rośliny, zwierzęcia na podstawie ilustracji lub własnych obserwacji
- układa i zapisuje opowiadanie złożone z około 10 zdań

5. Osiągnięcia w zakresie kształcenia językowego

- wyróżnia w wypowiedziach zdania, w zdaniach wyrazy, w wyrazach sylaby oraz głoski
- różnicuje głoski na samogłoski i spółgłoski
- rozróżnia i stosuje w poprawnej formie rzeczowniki, czasowniki, przymiotniki
- rozpoznaje zdania oznajmujące, pytające, rozkazujące w wypowiedziach ustnych i pisemnych
- przekształca zdania oznajmujące w pytania i odwrotnie oraz zdania pojedyncze w złożone
- gromadzi słownictwo wokół danego tematu
- rozpoznaje wyrazy o znaczeniu przeciwnym, wyrazy pokrewne i o znaczeniu bliskoznacznym
- łączy w pary i tworzy pary wyrazów o znaczeniu przeciwnym (różne części mowy)– zna wyrazy dźwiękonaśladowcze,
- tworzy rodziny wyrazów
- używa wyrazów bliskoznacznym
- zna wyrazy o różnym znaczeniu
- łączy wyrazy w wypowiedzenia i poprawnie formułuje zdania pojedyncze i zdania złożone
- odróżnia i nazywa utwory wierszowane od pisanych prozą, określa, który tekst jest notatką, zagadką, życzeniami, zaproszeniem, podziękowaniem, ogłoszeniem, opowiadaniem, opisem, listem

6. Osiągnięcia w zakresie samokształcenia

- podejmuje próby zapisu nowych samodzielnie poznanych wyrazów i sprawdza poprawność ich zapisu, korzystając ze słownika ortograficznego
- korzysta z różnych źródeł informacji, np. atlasów, czasopism dla dzieci, słowników i encyklopedii, zasobów internetu i rozwija swoje zainteresowania
- wykorzystuje nabyte umiejętności do rozwiązywania problemów i eksploracji świata, dbając o własny rozwój i tworząc indywidualne strategie uczenia się

II. Edukacja matematyczna

1. Osiągnięcia w zakresie rozumienia stosunków przestrzennych i cech wielkościowych

- określa położenie przedmiotów w przestrzeni i na płaszczyźnie
- rozróżnia lewą i prawą stronę swojego ciała i drugiej osoby
- wyprowadza kierunki od siebie i innej osoby widzianej z przodu (także przedstawionej na fotografii czy obrazku)
- dostrzega symetrię i rysuje drugą połowę figury symetrycznej

- porównuje przedmioty pod względem wyróżnionej cechy i porządkuje je w serie malejące i rosnące
- posługuje się pojęciami: pion, poziom, skos

2. Osiągnięcia w zakresie rozumienia liczb i ich własności

- liczy (w przód i wstecz) od danej liczby po 1, po 2, po 10 w dostępnym mu zakresie
- rozumie pojęcie liczby w aspekcie głównym, porządkowym i miarowym
- wyjaśnia znaczenie cyfr w zapisie liczby; wskazuje jedności, dziesiątki, setki, tysiące
- odczytuje i zapisuje, za pomocą cyfr i słownie liczby od zera do tysiąca oraz wybrane liczby do miliona (np. 1500, 10 000, 800 000)
- umie zapisać cyframi i odczytać wybrane liczby do 1 000 000
- porównuje liczby
- stosuje znaki: $<$, $>$, $=$
- porządkuje liczby od najmniejszej do największej i odwrotnie
- rozumie sformułowania typu: liczba o 7 i więcej większa, liczba o 10 i więcej mniejsza

3. Osiągnięcia w zakresie posługiwania się liczbami

- wyjaśnia istotę działań matematycznych – dodawania, odejmowania, mnożenia i dzielenia oraz związki między nimi
- korzysta intuicyjnie z własności działań
- dodaje do podanej liczby w pamięci i od podanej liczby odejmuje w pamięci liczbę jednocyfrową, liczbę 10, liczbę 100 oraz wielokrotności 10 i 100 (w prostszych przykładach)
- mnoży i dzieli w pamięci w zakresie tabliczki mnożenia
- mnoży w pamięci przez 10 liczby mniejsze od 20
- mnoży liczby dwucyfrowe przez 2, zapisując, jeśli ma taką potrzebę, częściowe wyniki działań
- rozwiązuje równania z niewiadomą zapisaną w postaci okienka (uzupełnia okienko)
- stosuje własną strategię obliczeń, poprawnie zapisuje przeprowadzone obliczenia
- posługuje się znakiem równości, znakami czterech podstawowych działań
- dodaje liczby dwucyfrowe typu $32 + 24$, $45 + 38$ i odpowiednie przypadki odejmowania, zapisując w razie potrzeby – częściowe wyniki działań lub wykonując działania w pamięci, od razu podaje wynik
- sprawdza wyniki dodawania za pomocą odejmowania
- oblicza sumy i różnice większych liczb w prostych przykładach typu: $250 + 50$, $180 - 30$
- podaje z pamięci iloczyny w zakresie tabeli mnożenia
- sprawdza wyniki dzielenia za pomocą mnożenia
- przy obliczeniach stosuje własne strategie

4. Osiągnięcia w zakresie czytania tekstów matematycznych

- analizuje i rozwiązuje zadania matematyczne wyrażone w konkretnych sytuacjach, na rysunkach, diagramach, tabelkach lub w słowniej podanej treści,
- dostrzega problem matematyczny oraz tworzy własną strategię jego rozwiązania, odpowiednią do warunków zadania; opisuje rozwiązanie za pomocą działań, równości z okienkiem, rysunku lub w inny wybrany przez siebie sposób
- układa zadania i je rozwiązuje, tworzy łamigłówki matematyczne, wykorzystuje w tym procesie własną aktywność artystyczną, techniczną, konstrukcyjną: wybrane działania realizuje za pomocą prostych aplikacji komputerowych

5. Osiągnięcia w zakresie rozumienia pojęć geometrycznych

- rozpoznaje – w naturalnym otoczeniu (w tym na ścianach figur przestrzennych) i na rysunkach figury geometryczne: koło, prostokąt, kwadrat, trójkąt
- wyodrębnia te figury spośród innych figur
- kreśli przy linijce odcinki i łamane o podanej długości
- rysuje odręcznie prostokąty (w tym kwadraty) wykorzystując sieć kwadratową
- mierzy długości odcinków, boków figur geometrycznych itp., podaje wynik pomiaru, posługując się jednostkami długości: centymetr, metr, milimetr; wyjaśnia związki między jednostkami długości; posługuje się wyrażeniami dwumianowanymi; wyjaśnia pojęcie kilometr
- mierzy obwody różnych figur za pomocą narzędzi pomiarowych, także w kontekstach z życia codziennego
- oblicza obwód trójkąta i prostokąta (w tym kwadratu) o danych bokach
- dostrzega symetrię w środowisku przyrodniczym, w sztuce użytkowej i innych wytworach człowieka obecnych w otoczeniu dziecka

6. Osiągnięcia w zakresie stosowania matematyki w sytuacjach życiowych oraz w innych obszarach edukacji:

- klasyfikuje obiekty i różne elementy środowiska społeczno-przyrodniczego z uwagi na wyodrębnione cechy
- dostrzega rytm w środowisku przyrodniczym, sztuce użytkowej i innych wytworach człowieka, obecnych w środowisku dziecka
- dzieli na dwie i cztery części, np. kartkę papieru, czekoladę; używa pojęć: połowa, dwa i pół, cztery równe części, czwarta część lub ćwierć
- wykonuje obliczenia pieniężne; zamienia złote na grosze i odwrotnie, rozróżnia nominały na monetach i banknotach, wskazuje różnice w ich sile nabywczej
- odczytuje godziny na zegarze ze wskazówkami oraz elektronicznym (wyświetlającym cyfry w systemie 24-godzinnym) wykonuje proste obliczenia dotyczące czasu – posługuje się jednostkami czasu: doba, godzina, pół godziny, kwadrans, minuta, sekunda – wykonuje proste obliczenia zegarowe w obrębie godzin i minut – oblicza upływ czasu z użyciem jednostek: pół godziny, kwadrans – posługuje się stoperem, aplikacjami telefonu, tabletu, komputera
- zapisuje daty np. swojego urodzenia lub datę bieżącą; posługuje się kalendarzem; odczytuje i zapisuje znaki rzymskie co najmniej do XII
- mierzy temperaturę za pomocą termometru oraz odczytuje ją
- dokonuje obliczeń szacunkowych w różnych sytuacjach życiowych
- waży przedmioty, używa określeń: tona, kilogram, pół kilograma, dekagram, gram; zna zależności między tymi jednostkami
- odmierza płyny różnymi miarkami – używa określeń: litr, pół litra, ćwierć litra
- wykorzystuje warcaby i szachy oraz inne gry planszowe lub logiczne do rozwijania umiejętności myślenia strategicznego, logicznego, rozumienia zasad
- wykorzystuje nabyte umiejętności do rozwiązywania problemów, działań twórczych i eksploracji świata, dbając o własny rozwój i tworząc indywidualne strategie uczenia się

III. Edukacja społeczna

1. Osiągnięcia w zakresie rozumienia środowiska społecznego:

- identyfikuje się z grupą społeczną, do której należy: rodziną, klasą, a także społecznością lokalną i narodem
- poznaje i respektuje normy i reguły postępowania w tych grupach
- uczestniczy w wydarzeniach i uroczystościach szkolnych oraz organizowanych przez społeczność lokalną
- wyjaśnia, iż wszyscy ludzie posiadają prawa i obowiązki
- wymienia własne prawa i obowiązki jako członka rodziny i ucznia, przestrzega ich i stosuje je w codziennym życiu
- przyjmuje konsekwencje swojego uczestnictwa w grupie i własnego w niej postępowania w odniesieniu do przyjętych norm i zasad
- ocenia postępowanie swoje i innych osób odnosząc się do poznanych wartości takich jak: godność, honor, sprawiedliwość, obowiązkowość, odpowiedzialność, przyjaźń, życzliwość, umiar, powściągliwość, pomoc, zadośćuczynienie, przeproszenie, uznanie, uczciwość, wdzięczność oraz inne, respektowane przez środowisko szkolne
- stosuje formy grzecznościowe w stosunku do dorosłych, w uprzejmy sposób zwraca się do kolegów
- przedstawia siebie i grupę do której należy, zapisuje swój adres i adres szkoły, zawód i miejsce pracy swoich rodziców, posługuje się danymi osobowymi wyłącznie w sytuacjach bezpiecznych dla siebie i reprezentowanych osób
- jest powściągliwy w używaniu danych osobistych w sytuacjach nowych i wirtualnych
- rozpoznaje i nazywa wybrane grupy społeczne, do których nie należy, np. drużyny i kluby sportowe, zespoły artystyczne, a także inne narodowości
- opowiada ciekawostki historyczne dotyczące regionu, kraju, wyróżniając w nich postaci fikcyjne i realne
- stosuje pojęcia: porozumienie, umowa – uczestniczy w wyborach do samorządu uczniowskiego w klasie, w szkole
- wymienia przykłady powstałych w efekcie porozumień i umów grup społecznych, w tym stowarzyszenia pomocy osobom niepełnosprawnym, a także stowarzyszenia dużych grup społecznych, jak miasta i państwa, Unia Europejska
- szanuje zwyczaje i tradycje różnych grup społecznych i narodów, przedstawia i porównuje zwyczaje ludzi np. dotyczące świąt w różnych regionach Polski, a także w różnych krajach
- wykorzystuje pracę zespołową w procesie uczenia się, w tym przyjmując rolę lidera zespołu
- komunikuje się za pomocą nowych technologii

2. Osiągnięcia w zakresie orientacji w czasie historycznym

- opowiada o legendarnym powstaniu państwa polskiego
- wyjaśnia związek legendy z powstaniem godła i barw narodowych
- przedstawia wybrane legendy dotyczące regionu w którym mieszka lub inne
- rozpoznaje symbole narodowe: herb, godło i flagę Polski, hymn polski, mundur wojskowy wybrane stroje ludowe, np. związane z regionem Polski, w którym mieszka
- uczestniczy w świątach narodowych i ważnych dniach pamięci narodowej, wykonuje kokardę narodową, biało-czerwony proporczyk
- zachowuje się godnie i z szacunkiem podczas śpiewania lub słuchania hymnu, wciągania flagi na

maszt itp.

- rozpoznaje i nazywa patrona szkoły, miejscowości, w której mieszka, wyjaśnia pojęcie „patron”
- wymienia imiona i nazwiska np., wiersz ego władcy i króla Polski, obecnego prezydenta Polski, wymienia nazwę pierwszej stolicy Polski)
- wyjaśnia znaczenie wybranych zwyczajów i tradycji polskich
- opisuje znaczenie dorobku minionych epok w życiu człowieka, jest świadomy, iż stosuje w swej aktywności ten dorobek, np. cyfry arabskie i rzymskie, papier, mydło, instrumenty muzyczne itp.
- opowiada historię własnej rodziny,
- przedstawia wybrane postacie i prezentuje informacje o wielkich Polakach: królowa Jadwiga, król Stefan Batory, astronom Mikołaj Kopernik, noblistka Maria Skłodowska-Curie, alpinistka Wanda Rutkiewicz, papież Jan Paweł II, nauczycielka cichociemna gen. Elżbieta Zawacka „Zo”

IV. Edukacja przyrodnicza

1. Osiągnięcia w zakresie rozumienia środowiska przyrodniczego

- rozpoznaje swoim otoczeniu wybrane gatunki roślin i zwierząt, w tym zwierząt hodowlanych, a także gatunki objęte ochroną
- rozpoznaje i wyróżnia wybrane cechy ekosystemów, takich jak: las, pola, łąka, jezioro, rzeka, morze, staw, las gospodarczy
- określa składowe i funkcje ekosystemu na wybranym przykładzie, np. las, warstwy lasu, polany, torfowiska, martwe drzewo w lesie
- rozpoznaje wybrane zwierzęta i rośliny, których w naturalnych warunkach nie spotyka w polskim środowisku przyrodniczym
- odszukuje w różnych dostępnych zasobach, w tym w internetowych, informacje dotyczące środowiska przyrodniczego, potrzebne do wykonania zadania, ćwiczenia
- planuje, wykonuje proste obserwacje, doświadczenia i eksperymenty dotyczące obiektów i zjawisk przyrodniczych, tworzy notatki z obserwacji
- wyjaśnienia istoty obserwowanych zjawisk według procesu przyczynowo-skutkowego i czasowego
- chroni przyrodę, wskazuje wybrane miejsca ochrony przyrody oraz parki narodowe, pomniki przyrody w najbliższym otoczeniu-miejscowości, regionie
- segreguje odpady i ma świadomość przyczyn i skutków takiego postępowania

2. Osiągnięcia w zakresie funkcji życiowych człowieka, ochrony zdrowia, bezpieczeństwa i odpoczynku

- przedstawia charakterystykę wybranych zajęć i zawodów ludzi znanych z miejsca zamieszkania oraz zawodów użyteczności publicznej: nauczyciel, żołnierz, policjant, strażak, lekarz, pielęgniarz czy leśnik, a ponadto rozumie istotę pracy w służbach mundurowych i medycznych
- posługuje się numerami telefonów alarmowych, formułuje komunikat – wezwanie o pomoc: policji, pogotowia ratunkowego, straży pożarnej
- posługuje się danymi osobowymi w kontakcie ze służbami mundurowymi i medycznymi, w sytuacji zagrożenia zdrowia i życia
- dba o higienę oraz estetykę własną oraz otoczenia
- reaguje stosownym zachowaniem w sytuacji zagrożenia bezpieczeństwa, zdrowia jego lub innej osoby
- wymienia wartości odżywcze produktów żywnościowych
- ma świadomość znaczenia odpowiedniej diety dla utrzymania zdrowia, ogranicza spożywanie posiłków o niskich wartościach odżywczych i niezdrowych

- zachowuje umiar w spożywaniu produktów słodzonych, zna konsekwencje zjadania ich w nadmiarze
- przygotowuje posiłki służące utrzymaniu zdrowia
- ubiera się odpowiednio do stanu pogody, poszukuje informacji na temat, wykorzystując np. internet
- rozróżnia podstawowe znaki drogowe
- stosuje przepisy bezpieczeństwa w ruchu drogowym i w miejscach publicznych, przestrzega zasad zachowania się w środkach publicznego transportu zbiorowego
- stosuje się do zasad bezpieczeństwa w szkole, odnajduje drogę ewakuacyjną, rozpoznaje znaki i symbole informujące o różnych rodzajach niebezpieczeństw oraz zachowuje się zgodnie z informacją w nich zawartą
- stosuje zasady bezpiecznej zabawy w różnych warunkach i porach roku
- ma świadomość istnienia zagrożeń ze strony środowiska naturalnego, takich jak np. nagła zmiana pogody, huragan, ulewne deszcze, burza, susza, lawina, śnieżycy oraz ich następstwa: powódź, pożar, piorun; określa odpowiednie sposoby zachowania się człowieka w takich sytuacjach
- ma świadomość obecności nieprawdziwych informacji, np., w przestrzeni wirtualnej, publicznej; sprawdza informacje, zadając pytania nauczycielowi, rodzicom, policjantowi
- stosuje zasady bezpieczeństwa podczas korzystania z urządzeń cyfrowych, rozumie i respektuje ograniczenia związane z czasem pracy z takimi urządzeniami oraz stosuje zasady netykiety
- ma świadomość, że nieodpowiednie korzystanie z technologii ma wpływ na utratę zdrowia człowieka
- ma świadomość pozytywnego znaczenia technologii w życiu człowieka

3. Osiągnięcia w zakresie rozumienia przestrzeni geograficznej

- określa położenie i warunki naturalne swojej miejscowości oraz okolicy, opisuje charakterystyczne formy terenu, składniki przyrody, charakterystyczne miejsca, np. miejsca pamięci narodowej, najważniejsze zakłady pracy, w tym ważniejsze przedsiębiorstwa produkcyjne i usługowe, interesujące zabytki, pomniki, tereny rekreacyjne, parki krajobrazowe, parki narodowe
- wskazuje na mapie fizycznej Polski jej granice, główne miasta, rzeki, nazwy krain geograficznych
- czyta proste plany, wskazuje kierunki główne na mapie, odczytuje podstawowe znaki kartograficzne map, z których korzysta; za pomocą komputera, wpisując poprawne adres, wyznacza np. trasę przejazdu rowerem
- wymienia nazwę stolicy Polski i charakterystyczne obiekty, wyjaśnia znaczenie stolicy dla całego kraju, wskazuje na mapie jej położenie
- przedstawia charakterystyczne dla Polski dyscypliny sportowe, gospodarcze lub inne np. artystyczną działalność człowieka, w której Polska odnosi sukcesy lub z niej słynie
- wyznacza główne kierunki geograficzne w terenie na podstawie cienia, określa, z którego kierunku wieje wiatr, rozpoznaje charakterystyczne rodzaje
- przedstawia położenie Ziemi w Układzie Słonecznym

V. Edukacja plastyczna

1. Osiągnięcia w zakresie percepcji wizualnej, obserwacji i doświadczeń

1) Wyróżnia w obrazach, ilustracjach, impresjach plastycznych, plakatach, na fotografiach:

- kształty obiektów – nadaje im nazwę i znaczenie, podaje części składowe
- wielkości i proporcje, położenie i oddalenie pojedynczych obiektów i elementów złożonych, różnice i podobieństwa w wyglądzie tego samego przedmiotu w zależności od położenia i zmiany stanowiska osoby patrzącej na obiekt

- barwę, walor różnych barw, różnice walorowe w zakresie jednej barwy, fakturę
- cechy charakterystyczne i indywidualne ludzi w zależności od wieku, płci, typu budowy; cechy charakterystyczne zwierząt, różnice w budowie, kształcie, ubarwieniu, sposobach poruszania

2). Osiągnięcia w zakresie działalności ekspresji twórczej:

- rysuje kredką, kredą, ołówkiem, patykiem (płaskim i okrągłym), piórem, węglem, mazakiem
- maluje farbami, tuszami przy użyciu pędzli (płaskich, okrągłych), palców, stempli
- wydziera, wycina, składa, przylepia, wykorzystując gazetę, papier kolorowy, makulaturę, karton, ścinki tekstylne itp.
- modeluje (lepi i konstruuje) z gliny, modeliny, plasteliny, mas papierowych i innych, z materiałów naturalnych i przemysłowych
- odbija, powiela za pomocą: kalki, tuszu, farby, stempla wykonanego np. korka i innych tworzyw, a także przy pomocy prostych programów komputerowych
- wykonuje prace i impresje plastyczne jako formy przekazania i przedstawienia uczuć, nastrojów i zachowań (np. prezent, zaproszenie)
- ilustruje sceny i sytuacje (realne i fantastyczne) inspirowane wyobraźnią, baśnią, opowiadaniem, muzyką; korzysta z narzędzi multimedialnych
- tworzy przy użyciu prostej aplikacji komputerowej, np. plakaty, ulotki i inne wytwory

3). Osiągnięcia w zakresie organizacji pracy:

- nazywa dziedziny sztuki użytkowej, np. malarstwo, rzeźbę, w tym dziedziny sztuki użytkowej, np. meblarstwo, tkactwo, ceramikę, hafciarstwo, architekturę, grafikę komputerową
- rozpoznaje i nazywa podstawowe gatunki dzieł malarskich i graficznych: pejzaż, portret, scena rodzajowa
- nazywa wybrane przykłady dzieł znanych artystów: malarzy, rzeźbiarzy, architektów z regionu swojego pochodzenia lub innych
- wyjaśnia pojęcia: oryginał, kopia, obrazu lub rzeźby; miniatura obrazu lub rzeźby; reprodukcja itp.; wskazuje miejsca prezentacji sztuk plastycznych

VI. Edukacja techniczna

1. Osiągnięcia w zakresie organizacji pracy

- planuje i realizuje własne projekty/prace; realizując te projekty/prace współdziała w grupie
- wyjaśnia znaczenie oraz konieczność zachowania ładu, porządku i dobrej organizacji pracy ze względów bezpieczeństwa
- ocenia projekty/prace, wykorzystując poznane i zaakceptowane wartości: systematyczność działania, pracowitość, konsekwencja, gospodarność, oszczędność w odniesieniu do korzystania z czasu, materiałów, narzędzi i urządzeń
- organizuje pracę, wykorzystuje urządzenia techniczne i technologie
- zwraca uwagę na zdrowie i zachowanie bezpieczeństwa z uwzględnieniem selekcji informacji, wykonywania czynności użytecznych lub potrzebnych

2. Osiągnięcia w zakresie znajomości informacji technicznej, materiałów i technologii wytwarzania

- odczytuje podstawowe informacje techniczne i stosuje w działaniu sposoby użytkowania: materiału, narzędzi, urządzenia zgodnie z instrukcją, w tym multimedialną

- wykonuje przedmioty użytkowe, w tym dekoracyjne i modele techniczne:
 - z zastosowaniem połączeń rozłącznych: spinania spinaczami biurowymi, wiązania sznurkiem lub wstążką ozdobną
 - z zastosowaniem połączeń nierozłącznych: sklejanie klejem, wiązanie, szycie lub zszywanie zszywkami, sklejanie taśmą itp.
 - bez użycia kleju, taśm, zszywek, np. wybrane modele technik origami, modele kartonowe nacinane z wykorzystaniem prądu elektrycznego: lampion, dekoracja świąteczna
- stosuje poznaną technologię przy wykonywaniu przedmiotów użytkowych lub montowaniu wybranych modeli urządzeń technicznych
- wykonuje przedmiot/model/pracę według własnego planu i opracowanego sposobu działania

3. Osiągnięcia w zakresie stosowania narzędzi i obsługi urządzeń technicznych

- wyjaśnia działanie i funkcję narzędzi i urządzeń wykorzystywanych w gospodarstwie domowym i w szkole
- posługuje się bezpiecznie prostymi narzędziami pomiarowymi, urządzeniami z gospodarstwa domowego, a także urządzeniami dostępnymi w szkole

VII. Edukacja informatyczna

1. Osiągnięcia w zakresie rozumienia, analizowania i rozwiązywania problemów

- układa w logicznym porządku: obrazki, teksty, polecenia (instrukcje) składające się m.in. na codzienne czynności
- tworzy polecenie lub sekwencje poleceń dla określonego planu działania prowadzące do osiągnięcia celu
- rozwiązuje zadania i łamigłówki logiczne prowadzące do odkrywania algorytmów

2. Osiągnięcia w zakresie programowania i rozwiązywania problemów z wykorzystaniem komputera i innych urządzeń cyfrowych

- programuje wizualnie: proste sytuacje lub historyjki według pomysłów własnych i pomysłów opracowanych wspólnie z innymi uczniami, pojedyncze polecenia, a także ich sekwencje sterujące obiektem na ekranie komputera bądź innego urządzenia cyfrowego
- tworzy proste rysunki, dokumenty tekstowe, łącząc tekst z grafiką, np. zaproszenia, dyplomy, ulotki, ogłoszenia
- zapisuje efekty swojej pracy we wskazanym miejscu

3. Osiągnięcia w zakresie posługiwania się komputerem, urządzeniami cyfrowymi i sieciami komputerowymi

- posługuje się komputerem lub innym urządzeniem cyfrowym oraz urządzeniami zewnętrznymi przy wykonywaniu zadania
- kojarzy działanie z efektami pracy komputera z oprogramowaniem
- korzysta z udostępnionych mu stron i zasobów internetowych

4. Osiągnięcia w zakresie rozwijania kompetencji społecznych

- współpracuje z uczniami, wymienia się z nimi pomysłami i doświadczeniami, wykorzystując technologię
- wykorzystuje możliwości technologii do komunikowania się w procesie uczenia się

5. Osiągnięcia w zakresie przestrzegania prawa i zasad bezpieczeństwa

- posługuje się udostępnioną mu technologią zgodnie z ustalonymi zasadami
- rozróżnia pożądane i niepożądane zachowania innych osób (również uczniów) korzystających z technologii, zwłaszcza w sieci internet
- przestrzega zasad dotyczących korzystania z efektów pracy innych osób i związanych z bezpieczeństwem w internecie

VIII. Edukacja muzyczna

1. Osiągnięcia w zakresie słuchania muzyki

- słucha, poszukuje źródeł dźwięku i je identyfikuje
- słucha muzyki w połączeniu z aktywnością ruchową, gestami dźwiękotwórczymi: klaskanie, tupanie, pstrykanie, uderzanie o uda itp. oraz z towarzyszeniem prostych opracowań instrumentalnych
- reaguje na sygnały muzyczne w różnych sytuacjach zadaniowych
- odróżnia dźwięki muzyki, np. wysokie-niskie, długie-krótkie, ciche-głośne, głosy ludzkie: sopran, bas; odróżnia i nazywa wybrane instrumenty muzyczne
- rozróżnia muzykę wykonywaną przez solistę, chór, orkiestrę
- rozróżnia na podstawie słuchanego utworu muzykę: smutną, wesołą, skoczną, marszową itp.
- słucha w skupieniu krótkich utworów muzycznych

2. Osiągnięcia w zakresie ekspresji muzycznej

- śpiewa różne zestawy głosek, sylaby, wykorzystuje poznane melodie i tworzy własne, naśladując odgłosy zwierząt
- nuci poznane melodie, śpiewa piosenki podczas zabawy, nauki, uroczystości szkolnych, świąt w tym świąt narodowych
- śpiewa śpiewanki, piosenki i pieśni charakterystyczne dla tradycji i zwyczajów polskich, kilka utworów patriotycznych i historycznych
- śpiewa dbając o prawidłową postawę, artykulację i oddech, przy zachowaniu naturalnej skali głosu
- śpiewa i rozpoznaje hymn Polski

3. Improwizacja ruchowa, rytmika i taniec

- przedstawia ruchem treść muzyczną (np. dynamikę, nastrój, wysokość dźwięku, tempo, artykulację) oraz treść pozamuzyczną (np. fabułę, odczucia, przekład znaczeniowy słów)
- interpretuje ruchem schematy rytmiczne
- tworzy improwizacje ruchowe inspirowane wyliczankami, rymowankami i rytmizowanymi tekstami
- wykonuje pąsy
- porusza się i tańczy według utworzonych przez siebie układów ruchowych, z rekwizytem, bez rekwizytu do muzyki i przy muzyce
- tworzy sekwencje i układy poruszania się do ulubionych przez siebie utworów muzycznych, wykorzystuje je do animacji i zabawy w grupie

– tańczy według układów ruchowych charakterystycznych dla wybranych tańców (w tym integracyjnych, ludowych polskich oraz innych krajów Europy i świata)

4. Gra na instrumentach muzycznych

- gra zadane przez nauczyciela i własne schematy rytmiczne
- wykonuje tematy rytmiczne wybranych, znanych utworów muzycznych (ludowych, popularnych, dziecięcych, klasycznych, wokalnych, instrumentalnych, polskich i zagranicznych) z użyciem instrumentów perkusyjnych
- realizuje schematy i tematy rytmiczne, eksperymentuje przy użyciu np. patyczków, pudełek, papieru, trawy, piszczałek, gwizdków, kogucików na wodę
- wykonuje instrumenty m.in. z materiałów naturalnych i innych oraz wykorzystuje tak powstałe instrumenty do akompaniamentu, realizacji dźwięku podczas zabawy i zadań edukacyjnych, organizacji koncertów i przedstawień teatralnych
- wykonuje akompaniament do śpiewu, stosuje gesty dźwiękotwórcze (np. tupanie, klaskanie, pstrykanie, uderzanie o uda)
- eksperymentuje i poszukuje dźwięków, fragmentów znanych melodii przy użyciu np. dzwonek, ksylofonu, fletu podłużnego, flażoletu-flecika polskiego
- gra melodie piosenek i utworów instrumentalnych, do wyboru: na dzwonekach, ksylofonie, flecie podłużnym, flażolecie-fleciku polskim lub innym

5. Osiągnięcia w zakresie znajomości form zapisu dźwięku

- wyjaśnia różne formy zapisu dźwięków, muzyki, np. nagranie przy pomocy komputera, dyktafonu, telefonu, czy zapis przy pomocy notacji muzycznej
- zapisuje w zabawie z instrumentami perkusyjnymi dźwięki np. poprzez układ piktogramów, klocków rytmicznych, kolorów, liczb czy obrazków; szyfruje, koduje, wykorzystuje utworzony zapis w zabawie
- korzysta z wybranego zapisu melodii w czasie gry na instrumencie: dzwonekach, Ksylofonie, flecie podłużnym, flażolecie-fleciku polskim

IX. Wychowanie fizyczne

1. Osiągnięcia w zakresie utrzymania higieny osobistej i zdrowia

- utrzymuje w czystości ręce i całe ciało
- przebiera się przed zajęciami ruchowymi i po ich zakończeniu, wykonuje te czynności samodzielnie i w stosownym momencie
- dostosowuje strój do rodzaju pogody i pory roku w trakcie zajęć ruchowych odpowiednio na świeżym powietrzu i w pomieszczeniu
- wyjaśnia znaczenie ruchu w procesie utrzymania zdrowia
- przygotowuje we właściwych sytuacjach i w odpowiedni sposób swoje ciało do wykonywania ruchu
- ma świadomość znaczenia systematyczności i wytrwałości w wykonywaniu ćwiczeń
- uznaje, że każdy człowiek ma inne możliwości w zakresie sprawności fizycznej, akceptuje sytuację dzieci, które z uwagi na chorobę nie mogą być sprawne w każdej formie ruchu

2. Osiągnięcia w zakresie sprawności motorycznych

- przyjmuje podstawowe pozycje do ćwiczeń: postawa zasadnicza, rozkrok, wykrok, zakrok, stanie na jednej nodze, klęk podparty, przysiad podparty, podpór przodem, podpór tyłem, siad klęczny,

skrzyżny, skulony, prosty

– pokonuje w biegu przeszkody naturalne i sztuczne, biega z wysokim unoszeniem kolan, biega w połączeniu ze skokiem, przenoszeniem przyborów, np. piłki, pałeczki, z rzutem do celu ruchomego i nieruchomego, biega w różnym tempie, realizuje marszobieg

– rzuca i podaje jednorącz, w miejscu i w ruchu, oburącz do przodu, znad głowy, piłka małą i dużą, rzuca małymi przyborami na odległość i do celu, skacze na jednej nodze i obunóż ze zmianą tempa, kierunku, pozycji ciała, skacze w dal dowolnym sposobem, skacze przez skakankę, wykonuje przeskok zawrotny przez ławeczkę, naskoki i zeskoki, skoki zajęcze

– wykonuje ćwiczenia zwinnościowe:

skłony, skrętoskłony, przetoczenie, czołganie, podciąganie
czworakowanie ze zmianą kierunku i tempa ruchu

wspina się

mocowanie w pozycjach niskich i wysokich

podnoszenie i przenoszenie przyborów

– wykonuje przewrót w przód z przysiadu podpartego

– wykonuje ćwiczenia równoważne bez przyboru i z przyborem np. na ławeczce gimnastycznej

– samodzielnie wykonuje ćwiczenia prowadzące do zapobiegania wad postawy

3. Osiągnięcia w zakresie różnych form rekreacyjno-sportowych

– organizuje zespołową zabawę lub grę ruchową z wykorzystaniem przyboru lub bez

– zachowuje powściągliwość w ocenie sprawności fizycznej kolegów i koleżanek – uczestników zabawy, respektuje ich prawo do indywidualnego tempa rozwoju, radzi sobie w sytuacji przegranej i akceptuje zwycięstwo, np. drużyny przeciwnej, gratuluje drużynie zwycięskiej sukcesu

– respektuje przepisy, reguły zabaw zespołowych, gier ruchowych i sportowych

– respektuje przepisy ruchu drogowego w odniesieniu do pieszych, rowerzystów, rolkarzy, biegaczy i innych osób, których poruszanie się w miejscu publicznym może tworzyć zagrożenie bezpieczeństwa

– uczestniczy w zabawach i grach zespołowych z wykorzystaniem różnych rodzajów piłek

– wykonuje prawidłowo elementy charakterystyczne dla gier zespołowych: rzuty i chwyt ringo, podania piłki do partnera jednorącz i oburącz w miejscu lub w ruchu, odbicia piłki, kozłowanie w miejscu i w ruchu, podania piłki w miejscu i w ruchu, prowadzenie piłki, strzał do celu

– układa zabawy ruchowe i w nich uczestniczy, ma świadomość, iż sukces w takiej zabawie odnosi się dzięki sprawności, zaradności i współdziałaniu

– jeździ na dostępnym sprzęcie sportowym, np. na hulajnodze, rolkach, deskorolce, rowerze, sankach, łyżwach